

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Remissyttrande

Diarienummer: M2021/00092

2021-06-04

Yttrande över Miljömålsberedningens delbetänkande ”Havet och människan – (SOU2020:83)”.

Svenska Jägareförbundet, nedan kallat Förbundet, har beretts möjlighet att yttra sig över ovan nämnda delbetänkande.

Enligt Förbundets mening är delbetänkandet ”Havet och människan” ett mycket välskrivet, faktaunderbyggt, objektivt och heltäckande betänkande som de ansvariga ska ha all heder av. Förbundet har i detta yttrande valt att i huvudsak yttra sig över de delar i delbetänkandet som berör säl och skarv.

Detaljerade synpunkter

17:7:1 Förvaltning av säl

Förvaltningsplaner

Enligt Förbundets mening är det av största vikt att nuvarande förvaltningsplaner för gråsäl och knubbsäl överarbetas och ersätts med nya planer som innehåller konkreta, mätbara förvaltningsmål. Dagens mål att sälens ”påverkan på människans intressen ska vara neutral eller positiv” är helt orealistiskt om även fisket och övriga fastställda miljömål ska beaktas. Sverige saknar vidare en förvaltningsplan för vikare, något som borde åtgärdas skyndsamt. Krav om nationella förvaltningsplaner framgår även i Helcoms rekommendation 27–28/2 2006, *Conservation of seals in the Baltic Sea area*. Här stadgas bland annat att medlemsländerna ska utarbeta nationella förvaltningsplaner som bygger på de övergripande förvaltningsprinciperna.

Sälbeståndens storlek och framtida utveckling

Förbundet ifrågasätter det relevanta i att använda uppgifter om sälpopulationernas storlek i början av 1900-talet (Gråsäl 88 000 – 100 000 djur, Knubbsäl 16 500 djur i Västerhavet och 5 000 djur i Östersjön samt Vikare 180 000 djur). Enligt Förbundets mening var dels situationen då i de berörda havsområdena på intet sätt jämförbar med situationen idag och därför irrelevanta i ett förvaltningsperspektiv, dels är de angivna populationsuppgifterna baserade på teoretiska beräkningar utifrån mycket osäkra faktaunderlag.

De tre sälarterna i Östersjön och Västerhavet inventeras regelbundet från flyg för att följa beståndsutvecklingen. Inventeringsresultaten är inte kvalitetssäkrade och enligt Förbundets mening finns det så stora osäkerheter i dessa att de inte kan användas för att ange populationsstorlek i antal djur utan enbart för att följa populationsutvecklingen i stort (med ett flytande tre- eller fem års

medeltal). Förbundet anser dock att det skulle vara värdefullt för förvaltningen att ha en bättre kunskap om sälpopulationernas verkliga storlek och förordar därför att medel avsätts för att utveckla metoder för inventering av säl.

17.13.9 Förvaltning av säl och skarv ingår i en ekosystembaserad havsförvaltning

Förbundet delar fullt ut Miljömålsberedningens uppfattning om att det krävs en helhetssyn i havsförvaltningen, vilket saknas idag. Sälförvaltningen från 1970-talet och framåt har på många sätt varit en framgångssaga – våra tre sälarter stod på gränsen till utdöende men finns idag i livskraftiga bestånd. Men vi fortsätter att bevara i stället för att förvalta, och sälens problem idag är att dom är för många såväl för människors intressen som för sälens (svält, lägre reproduktion mm). Det som utgör grunden för dagens sälförvaltning är fortfarande den situation som rådde under 1970-talet. Det ser man även i HELCOMs grunddokument för hur sälstammarna ska förvaltas, Rekommendation 27-28/2 2006. Grundprincipen i denna rekommendation är att sälstammarna ska tillåtas växa tills att de når bärförmågan (carrying capacity), idag konstaterar sälforskningen dels att man inte vet var bärförmågan ligger, dels att den förmodligen redan har passerats inom vissa områden. En förändrad strategi för förvaltningen av säl och skarv måste snarast komma till stånd.

Jakt behöver bidra till samexistens

Enligt Förbundets mening bör regeringen snarast besluta om att Naturvårdsverket vid behov ska kunna besluta om licensjakt efter gråsäl, men också efter knobbsäl och vikare. Licensjakt ger helt andra möjligheter till att förvalta viltstammarna, medan skydds jakt snarare förstärker bilden av att sälén är ett skadedjur istället för en värdefull resurs. Än märkligare är att våra fyra stora landlevande rovdjur kan beskattas med licensjakt, sammantaget utgörs dessa av cirka 6 000 djur, medan Östersjöns sälar sannolikt har passerat 100 000 djur.

Förbundet delar också Miljömålsberedningens uppfattning om att länsstyrelserna bör ges ett större inflytande i den regionala sälförvaltningen men kanske än mer i den regionala förvaltningen avseende skarv. Förbundet anser dock att huvudansvaret ska ligga kvar på Naturvårdsverket för att behålla en internationell och nationell samordning och samverkan.

För att kunna få till stånd en avskjutning av önskvärd omfattning kommer betydligt fler jägare behöva bli engagerad i säljakt. Hindren för detta är flera, en ny/okänd jaktform, tillgång till båt, jakträtt, en kostsam jaktform (utrustning, båtbränsle mm), kött och päls från det fällda djuret får inte försäljas mm. Därför kommer det förmodligen att krävas någon form av ekonomiskt incitament för att tillräckligt många jägare ska vara intresserade av att ägna tillräckligt med tid för säljakt och skjuta tillräckligt många djur. Ett undantag från EU's sälhandelsförbud skulle kunna vara del av ett sådant incitament. Det skulle dessutom göra jakten mer etiskt korrekt i jägarens ögon om bytet kan tas tillvara. En på så sätt ökad viltköttproduktion skulle kunna kopplas till Agenda 2030 och delmålet 2:4; hållbar livsmedelsproduktion. Rätt nyttjad kan viltförvaltning och jakt bli ett värdefullt sätt att förverkliga Agenda 2030.

Helhetssyn på förvaltning av fisk, säl och skarv

Förbundet delar Miljömålsberedningens uppfattning.

Behov av nationell översyn av skarvförvaltningen

Förbundet delar Miljömålsberedningens uppfattning. Enligt Förbundets mening bör också den reviderade nationella förvaltningsplanen vara så konstruerad att den ska kunna utgöra en grund för berörda länsstyrelser regionala förvaltningsplaner.

20.5.1 Formellt skyddade marina områden

Många skyddade marina områden är attraktiva vistepplatser för säl och eller skarv. Förbundet anser att det skulle kunna underlätta vid framtida förvaltning om ansvariga myndigheter rekommenderades att revidera bestämmelserna för de områden som inte är specifikt avsatta för skydd av säl och skarv så att jakt vid behov kunde medges. Av samma skäl skulle jakt efter säl och skarv kunna vara tillåtet inom fågel- och sälskyddsområden utanför den period när häckande fåglar är störningskänsliga respektive när sälarna ömsar päls eller under deras föryngringsperiod.

21.3.7 Vattenskoter

Den alltmer ökande användningen av vattenskotrar är ett problem för djurlivet under framför allt vår och försommar när ovarsam körning riskerar att splittra sjöfågelkullar. En ökad information till och utbildning av vattenskoterförare skulle kunna resultera i en större förståelse för vilken skada som vårdslös körning kan orsaka för viltet och miljön. Ett ökat informationsarbete i vattenskoterorganisationernas regi samt ett införande av krav på förarbevis, typ förarbevis för snöskoter, skulle enligt Förbundet kunna vara en väg för att komma till rätta med en del av de problem som har följt med vattenskoterkörning.

För Svenska Jägareförbundet

Daniel Ligné
Riksjaktvårdskonsulent

Hans Geibrink
Samordningsansvarig
kust- och havsjaktfrågor